

FLETORJA E KLERIT KATOLIK

TË SHQYPNËS

PERMAJTJA E LANDËS

Akte të Selis Shêjte:

*Acta Pii PP. XI: Indictio Universalis Iubilaei
Anni Sancti millesimi nongentesimi vicesimi
quinti faqe 139*

Akte të Dieçezeve:

Leter baritore e Argjipeshkvit të Shkoders: Të
grishun me mëkambë « Vepren e të Hapunit
të Fës » « 145
Meminsse iuvabit: De residentia Parochorum. . . « 151

Lajme:

Nji nderim Zotni Famullitarit të Shkoders . . « 153
Temelimi i Lidhnis Apostolike per Meshtarë
shekullarë. « «
Exercitia spiritualia pro Sacerdotibus 154

SHKODER

Shtypshkroja e Zojs së Paperyeme
1924

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

FLETORJA E KLERIT KATOLIK

TË SHQYPNËS

AKTE TË SELËS SHËJTE

ACTA PII PP. XI

Indictio Universalis Iubilaei Anni Sancti
millesimi nongentesimi vicesimi quinti

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

UNIVERSIS CHRISTIFIDELIBUS PRAESENTES LITTERAS INSPECTURIS
SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Infinitâ Dei misericordiâ sibi ad exemplum propositâ, identidem Ecclesia id consilii persequitur, ut singulari aequa vi et ratione, ad culpae expiationem vitaeque emendationem homines alliciat ac revocet, qui solent, vel ob voluntatem a fide catholica abalienatam, vel ob segnitatem atque inertiam, usitata salutis adiumenta neglegere, et poenas admissorum vindici Deo pendendis ne cogitant quidem, nedum accurate efficaciterque considerent. Extraordinarium sane eiusmodi ad renovandos animos praesidium vobis, dilecti filii, auspiciato afferet *Iubilaeum Magnum* ex more institutioque maiorum in Alma hac Urbe pro fine anno celebrandum; quod nostis nuncupari itidem *Annum Sanctum* consuevisse, quia et sanctissimis initur ducitur absolviturque ritibus et ad sanctitatem morum promovendam tam aptum habetur quam quod maxime.

Iamvero si nunquam alias oportuit, ut potissimum hodie oportet, ut vos, illud Pauli iterando, moreamini: *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis*; quo quidem tempore nullum profecto oppor-

tunius commodiusque comparandis unicuique vestrum reconciliationis gratiaeque thesauris reperiatis. Nec dubitare licet quin divino Ecclesia instinctu piacularum hunc annum vertentibus annis, certo quodam intervallo, interiecerit; quippe quae, ut alios ritus — multo quidem ampliore significatione atque efficientia — ab Antiquo Foe dere est mutuata salubriter, ita hunc quoque, ad Anni Sabbatici exemplum, in christianos mores iaduxerit. Maximis enim beneficiis, quae dominicum illud institutum Hebraeis, quinquagesimo quoque anno, afferebat, nonne gratiae praenuntiabantur et significabantur quas fidelibus per Anni Sancti decursum impetrandas proponimus. Ratio quidem in utrisque haud absimilis, sed hae illis sic praestant, quemadmodum spirituales res terrenis rebus antecellunt. Quod scilicet Hebraei Anno Sabbatico, bonis recuperatis quae in aliorum ius cesserant «ad possessionem suam» revertebantur; quod servi «ad familiam pristinam» sese liberi recipiebant et debitoribus aes alienum condonabatur, id omne apud nos feliciter piaculari anno contingit atque efficitur. Quicumque enim paenitendo Apostolicae Sedis salutaria iussa, Iubilaeo magno vertente, perficiunt, iidem, tum eam quam peccando amiserant, meritorum donorumque copiam ex integro reparant ac recipiunt, tum de asperrimo Satanae dominatu sic eximuntur, ut libertatem repetant *qua Christus nos liberavit*, tum denique poenis omnibus, quas pro culpis vitiisque suis luere debuerant, ob cumulatissima Christi Iesu, B. Mariae Virginis Sanctorumque merita, plene exsolvuntur.

Verum non huc tantummodo — nempe ad animos singulorum expiandos eorumque morbis medendum — Iubilaei Magni producta per annum celebratio pertinet. Hoc enim *tempore accepto*, praeter locorum visitationem sanctissimorum et multiplicatas privatim publiceque pietatis exercitationes, uberrimarum e caelo gratiarum adiumenta plurimum habebunt momenti in excitandos universe ad altiore sanctitatis gradum animos atque in societatem hominum reparandam. Etenim, ut exlex singulorum licentia in commune vergit detrimentum, ita, singulis ad bonam frugem conversis ad sanctiusque vitae institutum properantibus, consociationem ipsam humanam necesse est emendari arctiusque cum Christo Iesu cohaerere. Quam quidem emendationem utinam eventum hoc, pro praesenti rerum conditione, accelerando afferat. Nam, etiamsi rei catholicae haud exigua accesserint recentiore aetate incrementa, et multitudines — diu multumque expertae, spes melioris status quam sit inanis quamque inquietus exsistat, remoto Deo, animus — religionem ardentius veluti

sitire videantur, oportet tamen, et populares et ipsas nationum effrenatas inhumanasque cupiditates, ad evangelicae legis praescripta, cohiberi et homines divina inter se caritate copulari. Est sane intellectus difficile, nisi eiusmodi caritatem — nimium diu, postremi belli causa, consopitam, immo etiam omnino depositam — et cives denuo induant et gubernatorum consilia redoleant, quo pacto fraterna populorum necessitudo et mansura pax redintegretur. Ad hanc profecto singulorum civitatumque pacificationem quantopere annus sacer valeat quantasque habeat opportunitates, vix attingere ac declarare attinet. Quid enim coniungendis inter se hominibus populisque conducibilis, quam ut ingens peregrinorum numerus Romam, in hanc alteram catholicarum gentium patriam, undique confluant, communem Patrem simul conveniant, communem fidem coniunctim profiteantur, ad sanctissimam Eucharistiam, unitatis effectricem, una promiscueque accedant, eumque imbibant augeantque caritatis spiritum, quem praecipuam esse christianorum notam vel sacra Urbis monumenta in memoriam redigant omnium mirificeque suadeant? Qua quidem caritatis perfectione cupimus Nobiscum illae coniungantur Ecclesiae, quas saeculare funestissimumque discidium a Romana Ecclesia distinet: nihil enim Nobis tam gratum tamque suave accidere posset, quam, si non eas quidem universas, at saltem multos ex earum gremio, ad unum Christi ovile redeuntes, peramanter, hac Iubilaei maximi occasione, amplexari filiorumque in numerum carissimorum adscribere. Praeclari optatissimique eiusmodi fructus fore ut ex Anni Sancti celebratione haud postremo loco hauriantur aliqui profecto spe nitimur. Ad alendam quidem excitandamque populorum pietatem maioremque percipiendam utilitatem copiamque moperem utique prodesset, si res ita per Iubilaei cursum peragi ordinemque liceret quemadmodum ante actis aetatibus licuit; at quicquid efficacitatis ex rerum temporumque conditione aut statibus ministris aut consiliis ad apparanda regundave futura sollemnia inchoasse, quoquo modo possit, id benignissimus Deus, rogamus, divitiis copiose suppleat misericordiae suae.

Itaque, cum tanta catholicae rei redemptique pretioso Iesu Christi Sanguine animis lucra atque emolumenta obventura et prospiciamus et fidenter Nobis spondeamus ac polliceamur, auctorem largitoremque bonorum omnium Deum implorantes, ut coepto huic Nostrum favere hominumque voluntates ad paenitendum et singulari hae gratia fruendum allicere velit ac permovere, Romanorum Pontificum decessorum Nostrorum vestigia insistentes, de venerabilium fratrum

Nostrorum S. R. E. Cardinalium assensu, universale maximumque Iubilaeum in hac sacra Urbe a prima vespera Natalis Domini anno millesimo nongentesimo vicesimo quarto inchoandum et ad primam vesperam Natalis Domini anno millesimo nongentesimo vicesimo quinto finiendum, auctoritate omnipotentis Dei, beatorum Apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, ad ipsius Dei gloriam, ad animarum salutem et catholicae Ecclesiae incrementum, indicimus per has Litteras ac promulgamus, ac pro indicto promulgatoque haberi volumus.

Hoc igitur Anni Sancti decursu, omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui, rite expiati et sacra Synaxi refecti, beatorum et Petri et Pauli et Sancti Ioannis ad Lateranum et Sanctae Mariae Maioris de Urbe Basilicas semel saltem in die, per viginti continuos aut interpolatos dies sive naturales sive ecclesiasticos, idest a primis vesperis unius diei ad integrum subsequentis diei vespertinum crepusculum computandos, si Romae degant cives aut incolae, si vero peregre venerint, per decem saltem eiusmodi dies, pie inviserint et ad mentem Nostram oraverint, plenissimam peccatorum suorum indulgentiam, remissionem ac veniam misericorditer in Domino concedimus atque impertimus. Quenam autem, dilecti filii, sit in universum mens Romani Pontificis, profecto non ignoratis: at peculiare aliquid hac Iubilaei maximi occasione intendimus, quod vos ipsi Nobiscum impetretis. Pacem dicimus, non tam tabulis inscriptam, quam in animis consignatam, inter populos restituendam, quae, etsi non tam hodie fortasse abest, quam antehac afuit, adhuc tamen remotior, quam pro Nostra et communi expectatione, videtur. Praecipuum igitur eiusmodi bonum si quidem vos, Urbis incolae advenaeque, solutis a culpa incensisque caritate animis, ad Apostolorum limina imploraveritis, nonne bene sperandum, fore ut Princeps pacis Christus, qui maris Galilaeae fluctus nutu olim sedavit, tandem aliquando suorum misertus, tempestates, quibus tamdiu Europa iactatur, considerare sedarique item iubeat? Mens praeterea est Nostra, ut quicumque aut Urbem incolunt aut huc sunt Iubilaei causa peregrinaturi, duplex aliud Dei miserationi negotium instando commendent, quod maximis Nos curis sollicitudinibusque exeruiat et religionis interest vehementer: scilicet ut acatholici omnes ad veram Christi Ecclesiam confugiant, et res Palaestineses sic demum ordinentur et componantur, quemadmodum catholici nominis iura sanctissima postulant. — Quae autem supra servanda ediximus ut plenissima Iubilaei venia lucri fiat, pro iis qui aut morbo aliaque legitima causa in Urbe vel ipso in itinere prohibiti aut morte interim praerepti, praefinitum

dierum visitationumque numerum nondum compleverint neve inchoaverint quidem, ita temperamus, ut iidem, a culpis rite absoluti ac sacra Communione refecti, indulgentiae remissionisque iubilaei participes perinde sint, ac si quattuor, quas memoravimus, Basilicas reapse invisissent.

Iam nihil est reliquum, dilecti filii, nisi ut vos amantissime Romanam devocemus invitemusque omnes, ut his tantis divinae clementiae thesauris fruamini, quos Sancta Mater Ecclesia vobis lucrandos proponit. In quo ignavos desidesque vos esse dedecet, quando, per haec potissimum tempora, tam vehementi aviditate, ne salva quidem fide officiique conscientia, ad quaestum terrenarum opum concurratur. Recolite praeterea, quam magnus, superioribus aetatibus, peregrinorum ex omni ordine numerus in Almam hanc Urbem per Annum Sanctum, diuturnis, laboriosis infestisque plerumque itineribus, convenerint: quos nimirum ab aeternae beatitudinis studio nulla absterruerunt incommoda. Si quid autem molestiae aut iter eiusmodi aut in Urbe mansio pepererit, non modo castigatio haec, paenitentiae spiritu tolerata, ad veniam uberius promerendam adiumento erit, sed multis quoque, iisdemque omne genus, solaciis compensabitur. Urbem enim petituri estis, quam Servator hominum Iesus Christus delegit, ut suae esset religionis centrum et perpetuae Vicarii sui sedes: Urbem, inquam, unde ad vos et doctrinae sanctae et caelestis veniae securi purissimique latices effluunt. Communis haec omnium vestrum Pater, quem vos diligentem diligitis, bene vobis precabitur: haec ad vetustissima hypogea, ad sepulchrum Principum Apostolorum, ad conditas gloriosissimorum Martyrum reliquias facilis pietati vestrae aditus: templa, praeterea, patibula, tot saeculorum decursu in Dei sanctorumque caelorum honorum erecta, ea sane magnificentia eoque artificio, ut in totius orbis admiratione nullo non tempore fuerint atque in posterum futura sint. Quae quidem christianae religionis monumenta si pie, si orando, ut deceat, inviseritis, mirum fide quam expectata, quamque inclinata in melius voluntate in regiones quisque vestras rediturus estis. Nonne enim versari vos Romae oportet, ut cotidiani viatores, hospitesque conservare; immo etiam, profana quaelibet devitates, paenitentiae spiritu imbuti, a quo tantum horum naturalium temporum abhorret, et modestiam in vultu, non incessu, in vestibus potissimum praefertentes, id unice quaeritote inquammodum animarum vestrarum negotia gerendo provehatis. In quo pro certo habemus Episcoporum vestrorum curam diligentiamque haud vobis defutura esse peregrinantibus: aut enim praeibunt

praeruntque ipsimet agminibus vestris, aut sacerdotes honestissimosque laicos viros praeficient, quibus ducibus res et quam optime ordinetur et quam religiosissime perficiatur.

Ut autem Litterae hae Nostrae ad fidelium omnium notitiam facilius perveniant, volumus earum exemplis etiam impressis, manu tamen alicuius notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli igitur hominum liceat hanc paginam Nostrae indictionis, promulgationis, concessionis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die undetricesimo mensis maii anno Incarnationis dominicae millesimo nongentesimo vicesimo quarto, Pontificatus Nostri tertio.

O. CARD. CAGIANO,
S. R. E. Cancellarius.

P. CARD. GASPARRI,
a Secretis Status.

Iulius Campori, *Protonotarius Apostolicus*.
Raphaël Virili, *Protonotarius Apostolicus*.

Loco ✚ Plumbi.

VISA

M. Riggi, C. A. Not.

Reg. in Canc. Ap. vol. XXIX, N. 45.

Anno a Nativitate Domini millesimo nongentesimo vicesimo quarto, die vicesimo nono mensis maii, festo Ascensionis Domini Nostri Iesu Christi, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri Pii divina Providentia Papae XI anno tertio, praesentes Litteras apostolicas in atrio sacrosanctae Basilicae Vaticanae de Urbe, adstante populo, legi et sollemniter publicavi.

Ego IOSEPH WILPERT,
Decanus Protonot. Apostel. de numero Participantium.

AKTE TË DIEÇEZEVE

— Leter Baritore e Argjipeshkvit të Shkoders —
Të grishun me mëkambë „Vepren e të Hapunit të Fës“

MESHTARVE TË NDERUESHEM E POPULLIT TË DASHTUN
T' ARKIDIEÇEZIT TË SHKODERS, SHËNDET E BEKIM PREJ ZOTIT

Sikurse qellimi per të cillin Zotynë na ka falë e vû në ket shekull nuk është tjetër, por qi na t'a levdojmë të Lumin, t'a ndërtojmë, e tuj i sherbye ktu në tokë të meritojmë me vajtë me e gzue në lumnë të pasosme; njashtë qellimi per të cillin i Biri i të naltit Zot u bënë nieri e boq mundimet e deken, tjetër nuk kje por lumnija e Zotit e shëlbimi i nierzve. Per me i dalë kti qëllimit i amli Shëlbues temeloj ktu në tokë mbretin e vet, Kishen shëjte, të vijote vepimin e ti e t'i prite nierzve kah rruga e shëlbimit. Per me krye ket qellim, kuer u njit në qiell, porositi besimtarët e vet qi të shpërdaheshin në kater anët e botës e të predicohin nierzve fën e ti të shëjtneshme: „*Euntes in mundum unicevangelium omni creaturae*“. — E na të gjithë diejm me sa zellë u vûne Apostujt me e mbarue ket dishirë të flakët të Zëmërs të J. Krishtit; e diejm se nuk i ndal as mundi, rrugave, as friga e kundërshtarve, as kerëni i një dëkës të mndeshme; por të përshekue anë e m' anë rrozullimin e lartë gjithkënd lajmin e ngushllueshem të vertetes shëjte: „*In omnem terram sicut sonus cornu, et in fines orbis terrae verba coram*“. E mbas gjurmëve të tyre, brëz mbas brëzit deri nder ditëtona, nuk pëshoj kur meshtarija e Kishës katolike me ngë me mi e mja nder ato vëndë, kû endë sundote terri, e kû gjuhëshin shpërtna per të shëlbue. Aq sa mund të thohet se nuk është popull i Europës qi mos të kët disa të vetët nder dhënë të pafrytë tuj u mundue me e hapë mbretin e J. Krishtit.

E na, o Vllazen të nderueshem, e Bî të dashtun; shka kena bâ deri sot pet ket qellim të hyuueshem?... Per shka duket, kurr-gjâ! Po a thue se kombin t'onë nuk e shterngon detyra e barmirsís si kombet tjera? A mendojmë se neve nuk na pershtaten fjalët e të Shkruemit shëjt, qi thotë se gjithkuej ja ka vû Zoti barrë me u mundue per shoqin e vet, „*unicuique mandavit Deus de proximo suo*“? Ndoshta na duket se mjerimet qi na kan rrethue na lirojnë mos me u xé per të miren e shpirtnave të tjerve. Por rrëhena te-per, pse nuk âsht kurrnji i krishtën, të cillin shum o pak mos të pershiëjn ky urdhen i Zotit. Sepse ka disâ mjete, të cillat gjith i cilli, sa do i mjerë, mundet me i perdorue per me i dalë ktí qellimit shëjt. Ne mos mujshim me çue meshtarë nder dhena të pafeve per me predikue fën e J. Krishtit, pse jena mangut per vedi; munde-na por me të lutuna t'ona me shterngue Zëmren e Zotit qi t'a be-kojnë mundin e atyne qi kan vojte nder ta per ket veper shëjte; t'a bajnë me frytzue diersen qi derdhn; t'a çilin kronin e mshri-res së vet të pamarueme, e të kët dhimë per sâ të mjerë qi nuk e njojnë rrugen e vertetë të shëlbimit. Oh! fuqín qi ka urata per me xjerrë hire prej Zotit! Po, kjo âsht vegla mâ e fortë per me hapë fën shëjte. Pse tuj kënë feja një dhuntí e Zotit, dâhet qi i Lumi të ja shndrisin mënden robit; per ndryshej mudi i çë do predikatarit nuk prodhon dot. Prandej të panjehun munden me kënë shpirtnat qi janë shëlbue per veper të disâ nierzve, të cillt edhe pse nuk kan dalë kurr jashta mureve të kuvëndit per me predikue fën shejte, nuk kan pushue tuj e lutë Zëmren e J. Krishtit qi të ju bâ-hej ndimë atyne, të cillt mundoheshin per të kthyemit e të pafeve.

E prá uraten a nuk mundet se i cilli i krishtënë shum o pak m'e perdorue? Po, pa dyshim, edhe pa damtue aspak marrdhaniet per gjallnimin e vet. Maston qi të kët vullndesen e mirë.

E një Imoshë e vogel a nuk mund t'epet nemosë prej disave?... A thue tutena se ndibma qi t'apin kush per me perhapë fën shëjte ka me ligshue pasunín e bâmirsve, sa do e vogel qi të jët? Jo, per të sigurtë; por mâ fort ka me e shumue, pse ka me ngrehë prej ve-dit bekimin e Zotit.

E mirë prá; në perdorimin e ktyne dy mjeteve kaq te lëta, per-mbahet „Vepra per të hapunit e Fës“, e cilla i ka frytzue Kishës ka-

tolike fitime të panjehuna, e të cillen Na dishrojmë qi ju, o Vllazen të nderueshem, t'a temeloji nder të gjitha famullijat e t'i nepni zhvi-llimin mâ të plotë. Zelli qi u pervlon zëmrat per lumín e Zotit e per shëlbimin e shpirtnave, qi i dashtuni Shëlbues i ka blé me Gjak të vetin, Na nep sigurim të plotë se nuk keni me lanë gjâ të man-gut per me e çue në vënd ket dishirë t'Onin, e per me ja pertrí atdheut t'onë një bâmirsí, e cilla nderon tjerët katolik të botës.

Per me kënë pjestarë i ksajë veper fort të levdueshme nuk ly-pet tjetër vegjë:

1. Me thanë per gjith ditë *nji Atynë e një Falemi Mri* me shtoj-cen: „*Shëjti Sh' Françesk Saveri lutu per në*.“ E munden me vjeftë per me e lá ket detyrë, tuj i premtue një herë per gjithmonë, Atyna e Falemi Mrija, qi i kan zakon me i thanë per ditë ata qi janë të shkruem n' Apostollim t' Uratës.

2. Me dhanë per *gjith muej ka një grosh Imoshë*.

Në shum rasa Shëjtnit Atë Papë e kan çfaqë kënaqen e vet per ket veper të çmueshme: me fjalë të nderzta e kan grishë krish-tënimin me u bâ pjestarët e sajë, e per me i xé mâ fort, e kan çilë kronin e vizareve të fës, tuj dá ndjesa fort shum e mdbhaja gjith atyne qi e perkrasin ket Veper bâmirse.

Po Na duket punë e vjefshme me i rreshtu në ket shkresë të mirat e mdbhaja qi fitohen tuj u shkruë në ket Shoqni e tuj krye detyrat e saja; pse jena të sigurtë se nuk ka me u gjetë kush, qi ka per zëmer shëlbimin e shpirtit, qi të rinë per u shkruë, kuer t'a shofin se sâ të mirat i fiton me një mundë aq të lët.

I. Të mira qi i perkrasin gjith bâmirsve marë

1. Ndjesë e plota

1. Me 3 në majë. Diten e Shen Krujes (dita qi xuni fillë kjo Veper).

2. Me 3 në dhjetor. Diten e Shëjti Sh' Françesk Saverit, paj-torit të Vllazës.

3. Me 25 në majë. Diten e Zotes Nunciatë.

4. Me 15 gusht. Diten e të Njitunit të Zojës në Qiell.
 5. Me 6 kallnduer. Diten e Epifanis (e Ujit të bekuem).
 6. Me 29 shtatuer. Diten e Shëjtit Sh' Mhill Arkangjel.
 7. Ne të gjitha ditët e Apostujve.
 8. Per gjith muej; dy dit qi të zgiedhin se i cilli.
 9. Nji herë në vjetë. Diten e të kujtuemit të gjithmarshem të gjith shokve qi kan dekë.
 10. Nji herë në vjetë. Diten e kujtimit të posaçem per shokët e dekun, qi kan kënë pjestarë të Kshillit, të Komitetit o të Dhet-shit, të cillit ndokush i pshtetet.
 11. Diten qi të shkruhesh në Shoqni.
 12. Në ças të dekës, si të thirrish, nemose me zëmer, ëmnin e Jezu Krishtit.
 13. Nderen e lterit të privilegjuem per të tana meshët qi t'i thonë, o t' urdhnojnë qi të thohen nji i shkruem në Shoqni per ndoj shoq të dekun.
- (Fmija qi endë nuk e kan bâ Kungimin e parë munden me i fitue kto ndjesë tuj bâ ndoj veper të mirë, qi të jan kshillojnë rryesi.)

II. Ndjesa të paplota

1. Shtat vjet e shtat katerdhetditsha gjith sa herë qi nji i shkruem në ket Shoqni bân ndoj veper të mirë per prodhim të Misioneve.
 2. Treqind dit ndjesë gjith sa herë qi ndonji shoq merr pjesë nder uratë qi thohen tri dit para të krems të Shen Krygjes e të Sh' Françesk Saverit.
 3. Nji qind dit gjith sa herë qi ndoj shoq thotë Atynen, Falemi Mrin e shtojcen: Shëjti Sh' Françesk Saveri, lutu per në.
- Të gjitha kto ndjesa si të plota si të pa plota munden me ju pshtetë edhe shpirtnave të burgatorit.
- Kush do qi të napin per nji herë korona serm dyqind per me temelue nji prodhim të gjithhershëm, edhe pse kto të holla të prishen me nji herë per sherbim të misjoneve, ka per t'u njehë pjesë

tarë i gjithmonshëm i ksajë Veper, e ka me muejtë me gzue se të jën gjallë hiret e ndjesat qi ksajë i pshteten, mjeft qi të kryejnë detyrat tjera qi rrjedhin prej sajë.

II. Hire të posaçme per bāmirsat kishtarë

I. Gjith i cilli meshtarë qi të ja két vû barrë vedit me mledhë nder famullija o nder shoqnina lmoshna per Vepren e të hapunit të Fës, sa do qi të jët shuma qi mledh; o qi ka me lá prej pasunís së vet lmoshen qi i perket dhet vetve me dhanë, ka per të pasë:

1. Nderen e lterit të privilegjuem trí herë në javë.
2. Pushteden me ja dhanë të krishtëneve qi gjinden në fillë të mordes bekimin me ndjesë të plotë, mbas mnyret qi ka caktue në Shkresen e vet „Pia Mater“ Shëjti Atë Papë Benedikti i XIV.
3. Pushteden me bekue, vetun tuj i bâ nji kryq, rruxaret, kryqat, fuguret në kambë, medajat e divoçme, e me jau pshtetë ndjesat të qujtuna Apostolike; e rruxareve ndjesat qi thirren të Shëjtes Brigjitë; e kto veprime munden me i bâ në do rasi të posaçme, sikurse kuer epen misjone e ushtrime të pershpirtshme, o në kater javët e para Kshndellave e në Krezhem kuer t'i bahen predikime popullit.

4. Pushteden me ja pshtetë rruxareve me nji të bāmun kryq ndjesat qi thirren t' Etneve të Shëjtes Krygjë.

5. Pushteden me ja pshtetë kryqave ndjesat e Udhës të Shëjtes Krygjë per të smuetit, per ata qi ndhoinë në detë, per të burgosunit, per ata qi gjinden nder vende të pafeve, e per të gjith ata, per të cillt nuk është e mundur me bën dhen e Shëjtes Krygjë, mjeft qi të mbarojnë konditat tjera.

6. Pushteden me bekue e me ja vû të krishtëneve petkun e Shëjtes Triní të Mundimeve të J. Krishtit, të shtat të Dhimtnave të Zojës bekueme, të Zojës xanox pa rikat të rrjedhshëm, e të Zojës Karmë, me lëje qi me muejt me tthanë nji uratë të vetme per të gjitha.

7. Pushteden me shkruar të krishtënët në të Tretin Urdhen të Shëjtit Sh' Françesk, e me jau vû petkun e konopin, tuj krye tjerat detyra qi lÿpen.

8. Pushteden me shkruar të krishtënët në kryeshoqni të Konoplive, tuj jau njeshë konopin e zakonshem.

9. Pushteden me shkruar të Krishtënët në Shoqni t' ushtrisë Ejllore, tuj jau bekue e tuj jau njeshë konopin e Sh' Tomës prej Akuitit.

10. Pushteden me bekue medajat e Zojës të xanun pá mkat të rrjedhshem, me ndjesa qi i janë pshtetë.

11. Pushteden me bekue medajat e Shëjtit Sh' Benedikt me ndjesa qi i perkasin.

II. Të gjithë meshtarët qi janë misa të Kshillit o të ndoj Komitetit të ngarkuem me u perkujdesë per perparimin e Vepres, o qi t' ëmnuem prej Ipeshkvive si Drejtorë Diegezan kryejn zyret qi i perkasin Kshillit o Komitetit; ashtu gjithë meshtarët qi mrënda vjetet të ja kën dorzue kashes të Vepers një shumë qi permbân mâ së pakut lmoshen e një mî nenshkrimeve, kahdo qi t' i mledhin kto të holla, kan me pasë:

1. Të gjitha ndernat qi i perkasin meshtarve të rëndit parë qi u diftue.

2. Nderen e lterit të privilegjuem per vedi pës herë në javë.

3. Pushteden me bekue rruxaret e Zojës Rruxare me Ndjesa qi i perkasin.

III. Se i cilli meshtarë qi të kët dhanë prej pasunís së vet një shumë qi i perkrabet lmoshes të një mî nenshkrimeve, ka me pasë të drejtë me i gzue sa të jët gjallë të gjitha ndernat qi i perkasin meshtarve, qi janë misa të Kshillit.

Per me i dhanë ksajë Veper një jetesë të qindrueshme e një shvillim të frytshem kena dá me ëmnuë Drejtuer të pergjithshem per Arkidiegezin t' onë Fort të Nderit Zotni D. Zef Pukën, Ndimtarin e famullís të Shkoders, i cilli ka me u mundue me e hapë ket të mirë si në popull të gjytetit, ashtu me ndimen e Zotni Famu-

llitarve edhe në popull t' Arkidiegezit. E na kena shpresë të ngulun se ju, o Vllazen të Nderueshem, keni me e perkrabhë me gjithë fuqin t' uej, mâ së parit tuj u shkruar ju vetë në ket Veper të mshirshme, e masandej tuj e xë popullin me fjalë e predikime të shpeshta me u bâ pjestarët e ksajë Shoqni, e cilla pa dyshim ka me ju ngrehë prej Zotit bekimet mâ të kandshmet. Mos pritoni me ja hi ksajë barrë; mos e ligshmoni zëmren t' uej tuj thanë se populli nuk kupton ksi punësh; nuk nep lmoshna per të huej pse e ka kapë skami per vedi; se kena sá nevojë t' ona per të ju bâ ballë, e ksi tjera shkajqesh, qi nuk do të kenë kurrfarë të vjeftunit per me ftofë zëmren e meshtarit per një Veper kaq të hynueshme. T' i mbajmë gjithmonë para syve ato fjalë të Shëjtit Sh' Njon Gojartit: „*Etsi immensas pecunias pauperibus eroges, plus tamen effeceris si unam converteris animam*. Edhe në paç dá skamnorve të holla të panjehuna, mâ shumë ké bâ në paç kthye një shpirtë të vetun.“ (S. Chrys. Hom. 3. in Gen.) Po një shpirtë të vetun; se para Zotit mâ çmim ka një shpirtë se gjithë pasunija e shekullit. E me të mkambunit e ksajë Veper veç Zoti mundet me e diejt se sa shpirtnave ka me ju sigurue shëlbimi i pasosun.

E aj Zot i lumnueshem qi prej mirsis së vet ju ka dá prej tjerve e ju ka sgiedhë per sherbim të vetin, aj ju dhastë ndimen me i krye detyrat e juja, e me e bâ me lulzue fën shëjte në ket atdhë t' onë.

Shkoder, me 31 Korrik 1924

✠ LAZRI Argjipeshkvi

MEMINISSE IUVARIT

De residentia Parochorum

(Ex Instructione Episcoporum Albanensium De disciplina Cleri et populi num. 31, in hoc libello periodico pag. 56.)

Parochi residentiam praescriptam (Can. 465 I. C.) rite observent.

§ 1. Residentia tum materialis sit oportet, tum formalis potissimum. Materialis quatenus de facto parochus intra fines paroeciae commoretur, formalis quatenus non corpore tantum praesens sit, sed

praecipue animo, seu residentia debet esse laboriosa, ut aiunt canonistae. (Bened. XIV Inst. eccl. XVII n. 18.)

§ 2. Insalubritas aëris non excusat parochum a residentia, neque aetas senilis, nec infirma corporis valetudo, nec loci distantia, nec parvus animarum numerus: neque praetextu inimicitarum, nec propter ipsam pestis causam, etsi coadiutorem habeat, fas est parocho populo suo abesse. (S. C. C. in S. Ag. Goth. 16. III. 1741; in Portugal. 6. IV. 1647 in Maioric. 20 XII 1738).

§ 3. Parochus iusta interveniente causa quotannis per bimestre abesse valet idoneo vicario tamen constituto, qui animarum curam interea gerat (Can. 465 § 2.)

§ 4. Parochus autem abesse a paroecia ultra hebdomadam non poterit sine licentia expressa Ordinarii, et dummodo prius Ecclesiae suae pro absentiae tempore rite prospexerit. (Can. 465 § 3.)

§ 5. Pro absentia infra hebdomadam requiritur saltem licentia decani foranei, nisi agatur de absentia ad unum vel duos dies. Semper hisce casibus parochus finitimus certior reddatur, ne animarum cura detrimentum patiatur.

§ 6. Si urgens et repentina necessitas aliquem ab ecclesia sua avocet ita, ut licentia sive ab Ordinario sive a suo decano pro absentiae duratione peti antea nequeat, is debet quamprimum de absentia Episcopum vel respective decanum certiores facere.

§ 7. Illud etiam probe curent decani, ne ipsae breviores absentiae in dies dominicos aut festivos incidant, quibus maxime debent oves a pastore suo refici.

§ 8. Quivis parochus qui die dominico vel festivo de praecepto paroeciam suam sine licentia expressa Ordinarii deseruerit, quin functiones paroeciales hora competenti obierit, suspensus a divinis ipso facto maneat.

§ 9. Qui discedendi licentiam obtinuerit, ubi primum ad gregem suum redierit, eum qui veniam abundi dedit, de redditu suo certior faciet.

§ 10. Caveant insuper sacerdotes extra urbem commorantes, ne frequentius quam necessitas vel gravis utilitas postulet ad urbem

accedant, maxime autem a mercatis nundinisque frequentandis abstineant.

LAJME

Nji nderim Zotni Famullitarit të Shkoders

Me 12 të prillit të kësaj vjetë Selija Shëjte tuj marrë në kujdes sherbimet e shumta te fort të Nderit Zotni D. Pjeter Gjures, famullitarit të gjytetit të Shkoders, pat mirsin t' a nderojnë tuj e emnue *Cameriere Segreto Soprannumerario* të Shëjtnis së Ti.

Mundena me thanë se pak janë meshtarët qi e kan meritue sà ky Zotni ket nderim të Selis Shëjte; e prandej si në Kler si në popull i gjithmarshem kje gzimi kuer u hap ky lajm.

Meshtarë i ri shvilloj vepren e vet msijonare pik së parit në famullin e Pulaj, kù per pës vjet qi ndëj, i duel me trajtue nji famull shembull, e me fitue dashtnin e gjith atyne malcorve. I emnuem famulltarë në Shkoder, per tet vjet rresht, i pa lodhshem gjithmonë e nder kohna mà të vshtira, me nji pershpik të kandshme e me nji zellë të flakët nisi e kreu vepra, qi kan për të lanë gjurmë të pashlyeshme deri në mà të vonat mote.

Permirsimet e mdhaja në Kishen Katedrale, kumbonët e kush-tueshme e të bukura, ndertesa e madhnueshme e Shëjtnores së Zojës bri Rrozafatit, Kapela e Shenkollit e shkolla në Rus, Kisha e Shna Prêndes te Ana e Malit, shpija e rritimavet e e pleqvet e sa bàmirsina tjera flasin mjeft gillas për veprimin e gjallë të Nderit të ri.

Temelimi i Lidhnis Apostolike per Meshtarë Shekullarë

Lidhnija Apostolike e Meshtarve shekullarë (aq fort e porositun prej Shëjtenve t' En Pape e qi ka shpallë perditë në Klerin e botës marë frytë fort të mëdha), — e cila sot 15 vjet pat kenë temelue edhe në Shqypni, si e dijnë Zotni Meshtarët, por masandej, mjerisht,

shkajku i trazimeve të kalueme, kje shkimun, — tash disá muej áisht pertrimun me gëzim të madh t' Emzot Arqipeshkvit të Shkodres, i cilli e mirëvetoj, e bekoj e me një shkrim të vetin (qi do t'a botojmë një herë tjetër) flakas ja porositi Meshtarve të nderët.

Exercitia spiritualia pro Sacerdotibus

Exercitia spiritualia tradentur Rev. Sacerdotibus in Collegio Pontificio Scodrensi, iuxta consuetudinem, bis:

I. A die dominico 17 augusti (vespere) ad diem sabbati 23 eiusdem mensis (mane).

II. A die dominico 24 augusti (vespere) ad diem sabbati 30 eiusdem mensis (mane).

De quibus Exercitiis spiritualibus Instructio Episcoporum Alban. *De disciplina Cleri et populi*, num. 21, 22 et 23, (in hoc libello periodico pag. 54) haec habet:

« In bulla Clementis XI ad Episcopos Italicos haec de exercitiis sacris habentur: „Quidquid sordium de mundano pulvere contractum est, commodè detergitur, ecclesiasticus spiritus reparatur, mentis acies ad divinarum rerum contemplationem extollitur, recte sancteque vivendi norma vel instituitur vel confirmatur. Quamobrem viros ecclesiasticos Nobis subiectos magnopere hortamur, ne hanc utilitatem ipsis propositam praetermittant.“ Itaque:

« § 1. Exercitia spiritualia, ad normam Can. 126 Cod. I. C., per quinque saltem dies integros fiant, et omnibus et singulis praescribimus, ut saltem tertio quoque anno sacris exercitiis intersint.

« § 2. Novensiles sacerdotes spiritualibus exercitiis vacare decernimus per tres annos continuos, ut supra, ab eo quo ordinationem sacerdotalem receperunt computandos.

« § 3. Ad spiritualia exercitia sacerdotes per litteras a Curia Nostra missas convocantur et sine gravi causa et sine Nostra expressa licentia absentes ipso facto suspensionem a Missae celebratione ad Nostrum beneplacitum incurrere decernimus.

« Cordi Nobis est, ut sacerdotes saltem altero quoque mense aut privatim, aut apud aliquam religiosam domum recollectioni (vulgo ritiro) vacent. »

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**